

Munkába menet

A tananyag szerzője: Szügyi György

Lektorálta: Barcsa Krisztina

**Tananyag az egyetemi hallgatók munka világába történő belépését támogató
tartalommal**

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító:

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

4. A hallgatói, tanári és intézményi elvárásokról és a tanulási folyamatról.

A tananyag 3 fejezetet, és 9 tanegységet (órát) tartalmaz.

A tanegységek szerkezete az alábbi:

I. Mit kell tudni a munka világáról?

1. A munka világának főbb jellemzői.
2. Miért érdemes mindezekről tudni?
3. A munka világának főbb szabályai.

II. Az oktatás és a munka összekapcsolása a hallgatói státuszban.

- 4. A hallgatói, tanári és intézményi elvárásokról és a tanulási folyamatról.**
5. Tanulni és hasznosnak lenni ugyanabban az életszakaszban.
6. A tanulás és a munkavégzés szinergia-pontjairól.

III. A tanulási módszerek és a gyakorlati hasznosság harmóniája.

7. A tudás megszerzésének folyamatáról a munkahely szempontjából.
8. A „Learning by ...” módszerek munkavégzési szempontú megismerése.
9. Az élethosszig tartó kompetencia fejlesztés jellemzőiről.

II. Az oktatás és a munka összekapcsolása a hallgatói státuszban

4. A hallgatói, a tanári és az intézményi elvárásokról

Jelen tananyag elektronikus formában készült, 30-50 perc alatt feldolgozható és olyan tanulási formákat alkalmaz, melyek a hallgatói egyéni tanulás támogatására és hatékony művelésére alkalmasak.

Az alkalmazott tanulási formák listája az előforduló jelölésekkel a mellékelt 4.1 számú olvasólecke-mellékletben került összefoglalóan bemutatásra. Tanulmányozásához látogass el az 4.1 számú olvasólecke-melléklethez!

A lecke célja: Jelen tananyag egység célja, hogy rávilágítson a hallgatói szerep elvárásaira, valamint azoknak az intézményi (egyetemi) és tanári elvárásokra. Természetesen ezek egymáshoz illeszkedésére, esetleges ütközésére is felhívjuk a figyelmet.

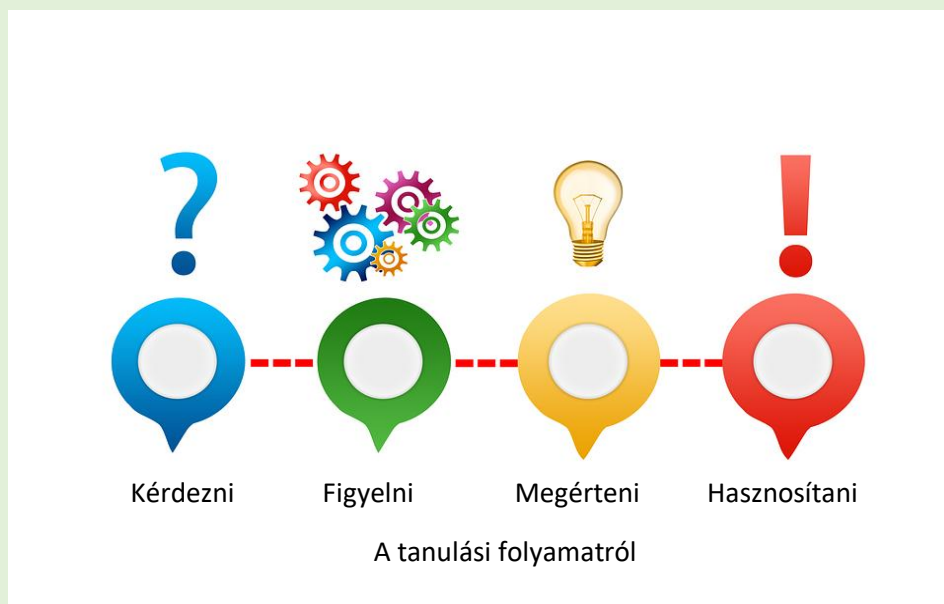
Ezen túl képet adunk a tanulási folyamatról, annak XXI. századi sajátosságairól, és a ma világában érvényes hallgatói, gyakornoki szerepekről.

Mindez 30-50 perc alatt feldolgozható formában történik, és a mai kor lehetőségei szerinti oktatási formák alkalmazásával.

A Tananyag szerzőjének személyes üzenete és rövid szakmai önéletrajza a mellékelt 4.2 számú olvasólecke-mellékletben található. Tanulmányozásához látogass el az 4.2 számú olvasólecke-melléklethez!

Kérdés:

Az egyetem a tanulási folyamat színtere. Mit vár el egyeteméd a hallgatóitól?

A hallgatói a tanári és intézményi státusból következnek elvárások, melyek tudatosítása, érvényesítése és megfelelő formálása jelen tananyagrésznek kiemelt célja.

Hallgatóként ugyanis könnyen kerülhetünk abba a helyzetbe, hogy elvárjuk: mi beülünk egy előadóterembe, ahol tanáraink töltsék fejünkbe a vizsgához, (pontosabban a vizsga sikeres elvégzésének) szükséges tudást. Ilyen szempontból antagonisztikus (törvényszerűen állandó ütközésben lévő) ellentmondás feszülhet a hallgató, a tanár és az intézmény, (az érintett szereplők eltérő nézőpontjai miatt) közöttünk.

Kérdés:

Milyen hangulatban és tanulási kedvvel szoktál bemenni az egyetemi óráidra?

Milyen hangulatban és tanítási kedvvel szokott bejönni kedvenc tanárod az órájára?

És a többi tanárok óráira?

A **tanárod** ugyanis **úgy érezheti, joggal vár el érdeklődő, tanulásra motivált, hallgatói magatartást.** Biztosan állíthatom, hogy így van, mert **sok egyetemi oktatóval beszéltem erről, ráadásul (több egyetem vendégelőadójaként) magam is gyakran beleesem ebbe a „hibába”, hiszen a valóság ezzel szemben az,** hogy minden hallgató magával hozza azokat az érzelmeket, melyek általában (leginkább személyisége, szemlélete és élethelyzete miatt) jellemzik. **Ezen túl pillanatnyi, és bizonyos időtávlatban történt események (pl. az előző éjszakai buli, vagy egyéb esemény) érzelmi hatásai alatt is állnak.**

Kérdés:

Hogyan jelzed tanárod számára, ha nincs kedved tanulni az óráján?

Miről veszed észre, ha tanárod lelkesen tanít az óráján? Szoktál-e ilyenkor számára pozitív visszajelzést adni?

Ért-e már csalódás a tanárod tanítási módszereivel kapcsolatban? Adtál-e ilyenkor számára negatív visszajelzést?

Minta fenti helyzetben is, a tanári és hallgatói elvárás gyakran ütközhet, illetve a szereplők kommunikációjuk során „elbeszélhetnek” egymás mellett. Kommunikáció alatt én a nemverbális kommunikációt is értem, hiszen az álmos ásítás, az elpilledő szemlecsukás, az aktív, előrehajoló figyelés, az intenzív tartalomjegyzetelés stb. is üzen a tanároknak. **Fontos tehát hangsúlyozni, hogy a hallgatói elvárások sok esetben nem tudatosak és egyértelműen interferálnak (kapcsolatba kerülnek és kölcsönösen hatnak egymásra) a tanári és intézményi elvárásokkal, melyek harmonizálása kiemelten fontos feladat a sikeres tanulási folyamat érdekében.**

Egyetemi hallgató hagyományosan tipikus státusza - hallgat (és figyel?)

A harmadik fél az egyetemed, melynek eddigi elvárásai alapozták meg eddigi eredményeid, nagyrészt ehhez igazodva, alkalmazkodva választottad ki magad is, mint „tanulási tér” magad számára. (Természetesen ehhez hozzájárult a lakóhelyed közelségétávolsága, a karok melyek érdeklődésed, tehetséged szempontjából voltak fontosak.)

Kérdés:

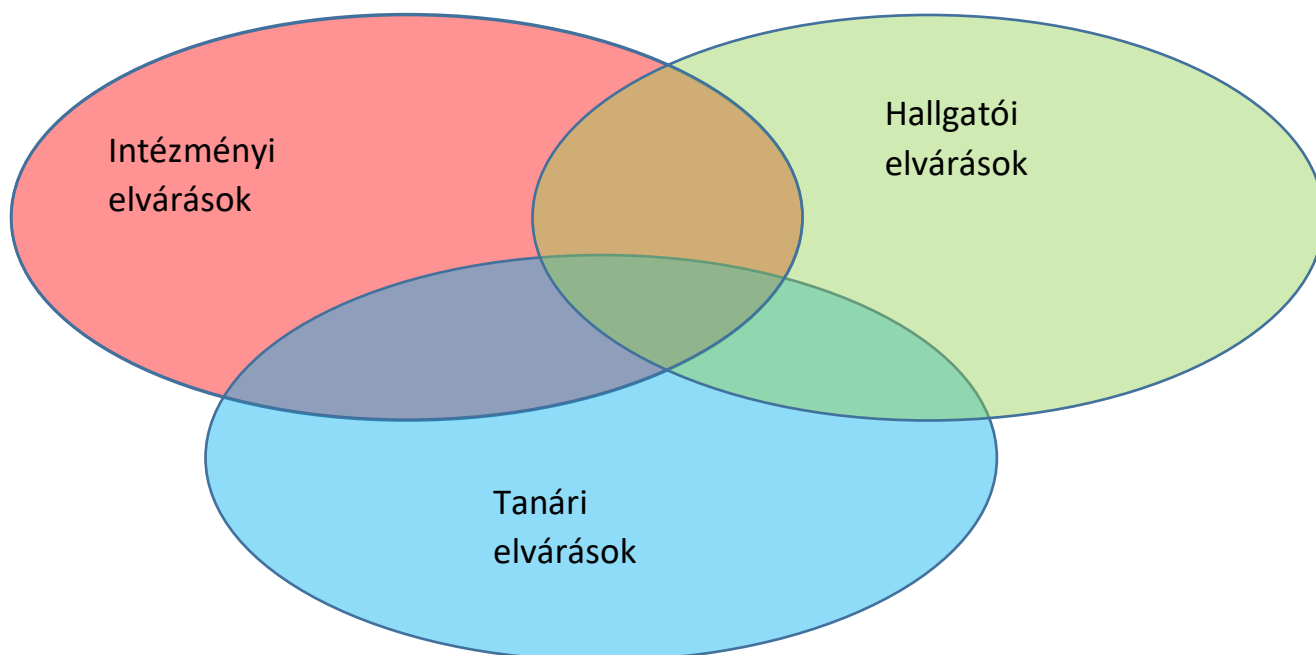
Mit tudtál egyetemed elvárásairól, amikor beadtd jelentkezésedet?

Milyen formában jelennek meg számodra egyetemed elvárásai?

Ha végig gondolod a kötelezettségeket, melyeket egyetemed állít eléd, akkor rájössz, valójában szabályait fogalmazza meg így oktató intézményed, hogy teendőidet viselkedésedet „írja elő”.

Ilyen a Tanulmányi és Vizsga szabályzat, és több más szabályzat is melyeket a kellő időpontban és helyen meg kell, ismerj és követned kell, különben nem maradhatsz hallgatója az intézménynek.

Az alábbi ábra mutatja az elvárások rendszerezett modelljét:

Az egyetemi tananyagok során fellépő fő elvárások modellje.

Kérdés:

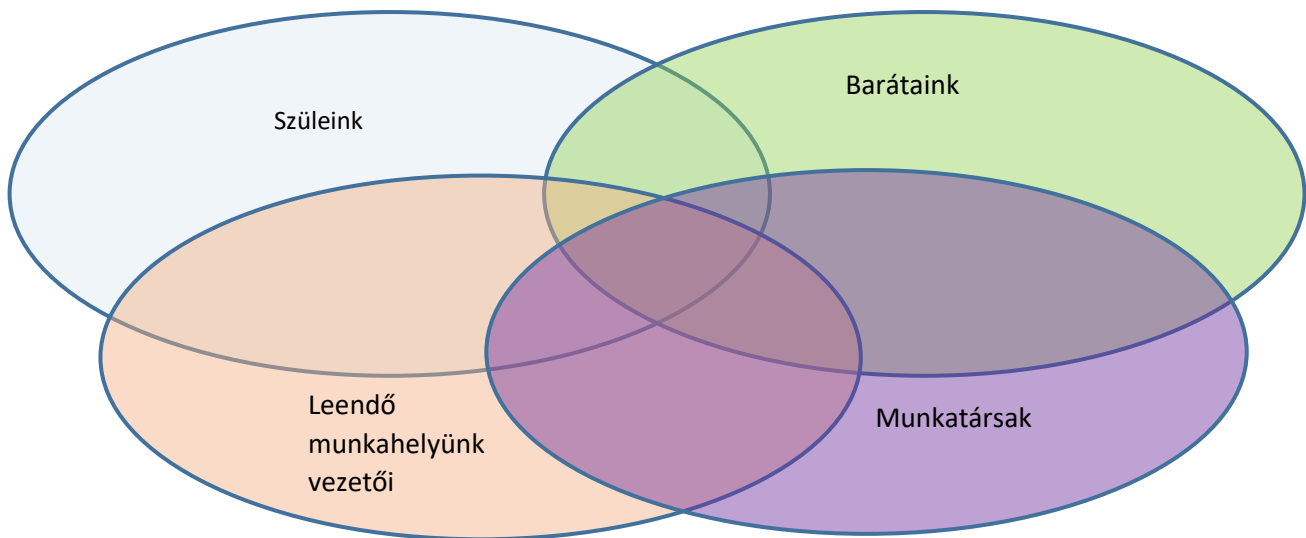
Mit jelentenek az ábrán a különböző színű mezők?

Mely mező mutatja azokat az eseteket, ahol egybe esik a hallgatói, tanári és intézményi elvárás?

Mely mező mutatja (szimbolizálja) azt a helyzetet, amikor a hallgatói elvárások nem egyeznek sem a tanári, sem az intézményi elvárásokkal?

Nagyon röviden gondoljuk át az intézményesített tanulás főbb jellemzőit.

Természetesen további fontos személyek

elvárásainak megismerése és az azoknak való megfelelés tarkítja és egészíti ki a képet és a modellt.

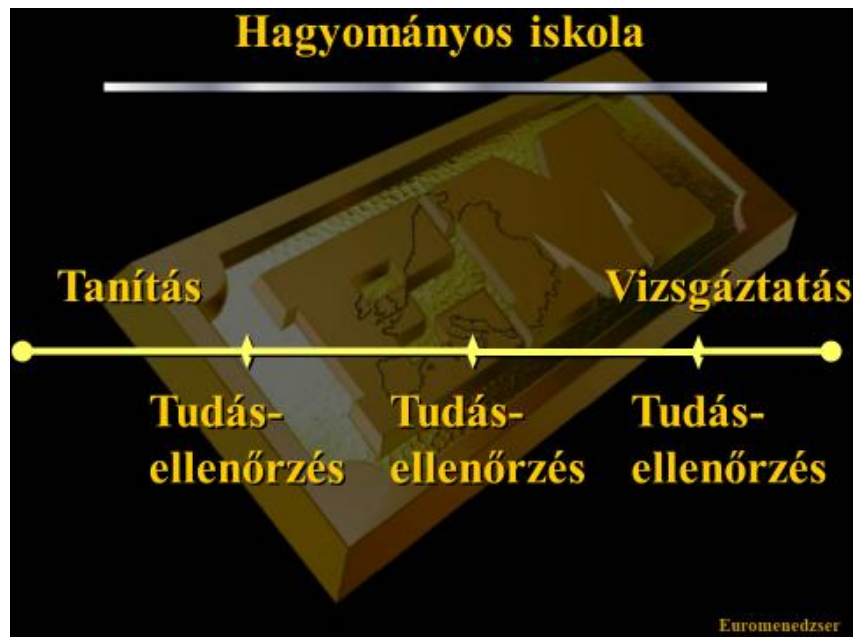
Tanulás-régen inkább tudásbővítést és tudásmélyítést jelentett

Lássuk ehhez a tanulás folyamatát. **Az emberiség a tanulási folyamatot mindig kiemelt jelentőségű dolognak tartotta, ugyanakkor a hallgatói (diák), a tanári szerepeket hosszú ideig „merev korlátok” között értelmezte. A tanár, aki „tudja” a dolgokat, míg a diák, aki „nem tudja.”**

Ráadásul ez a tanárt arra „kényszerítette”, hogy a tanulás (tudásközvetítés) kötelességét teljesítse jól. Ezt a legtöbb helyzetben a tanárok úgy kezelték, hogy a diák (hallgató) viselkedésére vonatkozóan, a „tudáselsajátítás ” képességét nem, csupán elvárták, hanem ki is kényszerítették – fegyelmező eszközökkel. (Ilyen eszközök voltak például a pálca, a szégyenpadra ültetés, a kukoricára térdepeltetés stb.) **Ezek már a fejlett nemzetközi gyakorlatból eltűntek.**

A diákokat sem kellett féltetni, ők gyakran a tanárok emberi, szakmai hiányosságait gúnyolták ki. (Gúnynevek, anekdoták, szabotázsok, fegyelmezetlenségek, stb. voltak ennek a jelei.)

A tanítás eredményét rendszeresen vissza kell mérni, hogy a hallgató fejlődését nyomon lehessen követni. Ezeket a méréseket és módjait általában a Tanulási és Vizsgaszabályzat tartalmazza.

Kérdés:

Milyen tudás-mérési formákat ismersz?

Melyeket kedveled a legjobban?

Melyeket nem kedveled?

Mára (különösen a felgyorsult változások hatására), **a korábbi idők tapasztalatai már nem feltétlenül hasznosíthatók az 5-10 évvel későbbi környezetben** így az **élettapasztalat értékét felváltotta a változások kezelésére, az új helyzetek, az új eszközök használatának gyors betanulási, hasznosítási képességre vonatkozó kompetencia-elem.**

Elkezdett tehát felértékelődni a rugalmasság, a nyitottság, a „paradigma-váltásra” való képesség.

Kérdés:

Ha szeretnél tudni például egy történelmi eseményről, fontos adatot, információt, hogyan szerzed meg?

Honnan tudod, hogy például az internetről legyűjtött információban megbízhatasz? (Ilyen eset lehet, hogy az adatok pontosak-e, hogy nem hiányosak-e stb.)

Mi alapján döntöd el, hogy melyik adatot fogadod el, ha egymástól eltérőket, esetleg egymásnak ellentmondóakat találsz?

Ez a tény jelentősen megváltoztatta a tanulási folyamat lefolyását, ugyanakkor emellé társult az a sok információ, ami a tanulás módszertanáról összegyűlt.

Az oktatással foglalkozó szakemberek rájöttek, hogy a tudás-bővítés, tudás-mélyítés mellett a gyakorlati alkalmazás támogatása (lásd a munkahelyek bevonását megvalósító duális képzés eszköze), nagyon fontos, és hogy ezek a tanulási motiváltságot is növelő módszerek.

A tanulás régen legfőképp ismeretszerzést, tudásbővítést és tudásmélyítést jelentett, mára azonban inkább kompetencia-fejlesztést értünk alatta. Mindez összefoglalóan jelenti az ismeretszerzést, tudásbővítést, a készségfejlesztést, az egyszerűbb készségek iteratív (több készség célszerű sorrendben és szükség szerint visszacsatolva alkalmazott) használatát valamint, a hozzáállás, az attitűd, a szemlélet és a személyiség fejlesztését is.

A XXI. század az információs társadalom, 5 fő jellemzője, az állandóan változó, organikus társadalom. Ez az alapja a másik 3 jellemző kialakulásának. Így tanulmányaink során ezeket kiemelten szemelőt kell tartanunk, hiszen képesnek kell lennünk a kommunikációs interaktivitásra (dinamikus oda és vissza áramló kommunikációra), az eredmény-orientált együttműködésre és a természeti erőforrások megőrzése, védelme közbeni munkavégzésre. **Mindezt csak hasznosított tudásunk (kialakított készségeink) előnyével tudjuk megvalósítani.**

Kérdés:

Van-e olyan infokommunikációs eszköz (mobil telefon, tablet, QR-kód olvasó, nem átlagos applikáció stb.), melynek használatát még nem ismerted meg?

Nyitott vagy-e a gyorsan változó világ új hatásainak rugalmas kezeléseire?

Miket tanulsz meg gyorsan és mik okoznak nehézséget az új műszaki eszközök használatában?

Van-e olyan eszköz, mely jól segítené tanulásodat, de még nem fogtál hozzá megtanulni a kezelését?

Érték-előállító tudás és kompetencia fejlesztés a ma kulcsfogalma

Az érték-előállító kompetencia-fejlesztés a mai kor kulcsfogalmává vált, sőt a ma elvárásai között a hatékony, gazdaságos, gyors és eredményes kompetencia fejlesztés megvalósítása az oktatási intézmények legnagyobb kihívása.

Kérdés:

Milyen terméket, vagy szolgáltatást vennél meg magadnak legelőször, ha váratlanul sok pénzed lenne?

Miért nem vetted még meg?

Másnak könnyen megvehető termék, vagy szolgáltatás-e ez?

Értékek az egyének belső értékkevető és értéknövelő magatartásának forrása

Erőforrások érték-képviselési és érték-előállító jellemzői már az érték-megtérülés alapjául (Return on Investment - R. O. I.) szolgáló gondolkodás részei.

Kérdések:

Mikor fogalmaztad meg magadban először a vágyat: „De jó lenne már felnőtt lenni!” (Mi volt az ok, ami miatt ez megfogalmazódott benned.)

Szerinted melyik barátod tekinthető már felnőtt viselkedésűnek? (Miért?)

Szüleid mit gondolnak a te viselkedésedről? Felnöttesnek tartják? (Miért?)

Felnőtté válni - gyerek szívvel mosolyogni

Egyetemi hallgatóként különleges életszakaszunkban vagyunk, hiszen ezekben az években válunk gyermekből felnőtté. (Igen-igen hallom az ellenkező gondolatot, kamaszból, felnőtté?)

A gyermek, vagy kamaszkor azonban még a felelősség felvállalásának egy különleges időszaka s a felnőttkor jelentősen különbözik tőle. Felnőttként 100%-os felelősséget kell életünk minden további döntéséért, életünk minden további cselekedetéért vállalnunk. Erről a következő fejezetben bővebben szó esik majd.

Szerinted a képen ki tanít és kit?

Gyakornoki munka

A gyakornoki munka nem a felelősség nélküli lézengés egy munkahelyen, hanem azt gyakorolni, hogyan tudunk hatékonyan és eredményesen értékeket (használható eredményeket) produkálni, miközben környezetünk segítőkész egyetemi hallgatói státuszunk sikerében, kompetenciánk fejlesztésében.

Jelen tananyag tanulási eredményei:

Jelen tananyagegység segítségével eredményesen beazonosításra kerültek a hallgatói, az intézményi, tanári szerepek elvárásai. Érthetővé váltak az elvárások az egymáshoz illeszkedő elemei (ütközések, egyezések).

Megismertük a mai kor tanulási folyamatának fázisait, a hallgatók gyakoronoki szerepét, valamint az érték-előállító tudás, és kompetencia fogalmát.

A tananyag elsajátításának visszamérését a mellékelt 4.3 számú olvasólecke-mellékletben található ellenőrző kérdések segítik számodra. Tanulmányozásához látogass el az 4.3 számú olvasólecke-melléklethez!